

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Komunikacja alternatywna i wspomagająca [ćwiczenia], PG_00202489						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	8	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Joanna Doroszuk				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		5.0		15.0	50
Cel przedmiotu	Poznanie stosowanych rodzajów znaków graficznych, manualnych oraz przestrzenno dotykowych oraz strategii ich wprowadzania. Zapoznanie z podstawowymi strategiami pracy z dziećmi niemówiącymi. Przybliżenie metod pracy z dziećmi niemówiącymi, w tym poznanie metody czytania uczestniczącego. Uwrażliwienie na indywidualne potrzeby użytkownika AAC. Nauka obsługi urządzeń elektronicznych wspomagających proces komunikacji. Tworzenie pomocy do komunikacji.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E.1A.U.2] Potrafi analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; analizować podstawy neuropsychologii; określać zaburzenia ze spektrum autyzmu i inne zaburzenia neurorozwojowe, w tym afazję, mózgowie porażenie dziecięce i ADHD; dokonywać charakterystyki psychologicznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; rozpoznawać wczesne symptomy autyzmu; określać środowisko fizyczne, stymulację i integrację sensoryczną w autyzmie; analizować specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować mowę, język i komunikację osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; realizować diagnozę psychopedagogiczną uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; stosować metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); stosować metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); określać rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; analizować metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); rozwiązywać problemy wychowawcze i stosować korekcję zachowania u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz prezentować różne podejścia do edukacji i terapii tych dzieci i uczniów; opisać modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; planować i realizować pracę z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcie terapeutyczne i pomoc psychospołeczną rodzinie; określać i realizować wsparcie osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu oraz określać problemy zatrudnienia tych osób</p>	<p>Jest gotów do organizowania i udzielania wsparcia dla dzieci z trudnościami w komunikowaniu się, ich rodzin oraz środowiska pozarodzinnego</p>	<p>[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych</p>
	<p>[E.1A.K.2] jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych</p>	<p>Jest świadomy znaczenia kompetencji nauczyciela / terapeuty w obszarze wspomagania rozwoju kompetencji komunikacyjnych ucznia</p>	<p>[SK5] realizacja zadania problemowego</p>

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E. 1A.W. 1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomię i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania</p>	<p>Student zna i rozumie w pogłębiony sposób procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz komunikacji alternatywnej, ich prawidłowości i zakłóceń, w tym komunikowania się z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnościami;</p>	<p>[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport</p>

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E. 1A.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>	<p>Student opracowuje i opisuje strategie działań wspierających sprawcze działania użytkowników alternatywnych i wspomagających metod komunikacji</p>	<p>[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego</p>

Treści przedmiotu	<p>Specyfika wsparcia rozwoju kompetencji komunikacyjnych u dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu Budowanie wspólnego pola uwagi z dzieckiem - motywowanie do komunikacji, budowanie intencji komunikacyjnej Zamiana kontekstowo niepoprawnych zachowań na zachowania społecznie akceptowalne, poprzez wykorzystanie narzędzi do komunikacji. Przeprowadzenie diagnozy komunikacyjnej. Metody i strategie pracy z osobą niemówiącą: strategia przyjmowania inicjatyw, strategia znaku uprzedzającego, strategia człowieka źródłem zaspokojenia potrzeb, strategia wyboru, strategia działania naprzemiennego, strategia start stop. Wprowadzanie i korzystanie ze znaków graficznych, manualnych i przestrzennie dotykowych. Wykorzystywanie i tworzenie tablic, plansz i książek do komunikacji. Indywidualne kryteria rodzaju wsparcia. Czytanie uczestniczące. Zabawy wspierające rozwój kompetencji komunikacyjnych wykorzystujące alternatywne metody komunikacji. PECS jako metoda całościowa. Prezentacja i możliwe zastosowanie urządzeń elektronicznych zwiększających niezależność osób niemówiących.</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	aktywność na zajęciach	50.0%	40.0%
	przygotowanie pracy zaliczeniowej	60.0%	60.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Grycman M., Smyczek A. (red.): Wiem czego chcę. Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomagających sposobów porozumiewania się, Stowarzyszenie Mówić bez Słów, Kraków 2004; Tetzchner S., Martinsen H.: Wprowadzenie do wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się. Nauka znaków oraz używania pomocy komunikacyjnych przez dzieci, młodzież i dorosłych z zaburzeniami rozwojowymi, Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Warszawa 2002; Grycman M. Porozumiewanie się z dziećmi ze złożonymi zaburzeniami komunikacji. Poradnik nie tylko dla rodziców, 2014; Grycman M.: Sprawdź jak się porozumiewam, Ocena efektywności porozumiewania się dzieci niemówiących wraz z propozycjami strategii terapeutycznych, Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania się, Kraków 2009; Pilch A., Przebinda E. (red): Gestem, obrazem, słowem. Materiały z III konferencji - Wspomagające sposoby porozumiewania się, Stowarzyszenia na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Kraków 2005.</p>	
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Kaczmarek B.: Makaton alternatywny i wzmocniony sposób porozumiewania się [W:] Rewalidacja, nr 1(13), Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 2003; Książek M.: Dziecko głuchoniewidome od urodzenia. Rozwijanie umiejętności komunikowania się. Wykorzystanie metod komunikacji wspomagającej alternatywnej, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Warszawa 2003; Piszczek M.: Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej w edukacji dzieci głębiej upośledzonych i autystycznych, Rewalidacja 28/2000;</p>	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.